

Тема 1:

ПОНЯТТЯ, СУТЬ І ЗАВДАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1. Поняття про комерційний процес і комерційну діяльність
2. Елементи комерційної діяльності
3. Принципи і чинники розвитку комерційної діяльності
4. Суб'єкти та об'єкти комерційної діяльності

Бізнес – це економічний термін, що характеризує господарську діяльність суб'єктів у певній галузі підприємництва, яка приносить дохід, або дає вигоду за наявності певного ризику.

Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Комерційна діяльність – це сукупність комерційних процесів і операцій у сфері товарно-грошового обміну, які виконуються на шляху від виробництва до споживання з метою отримання прибутку (вигоди).

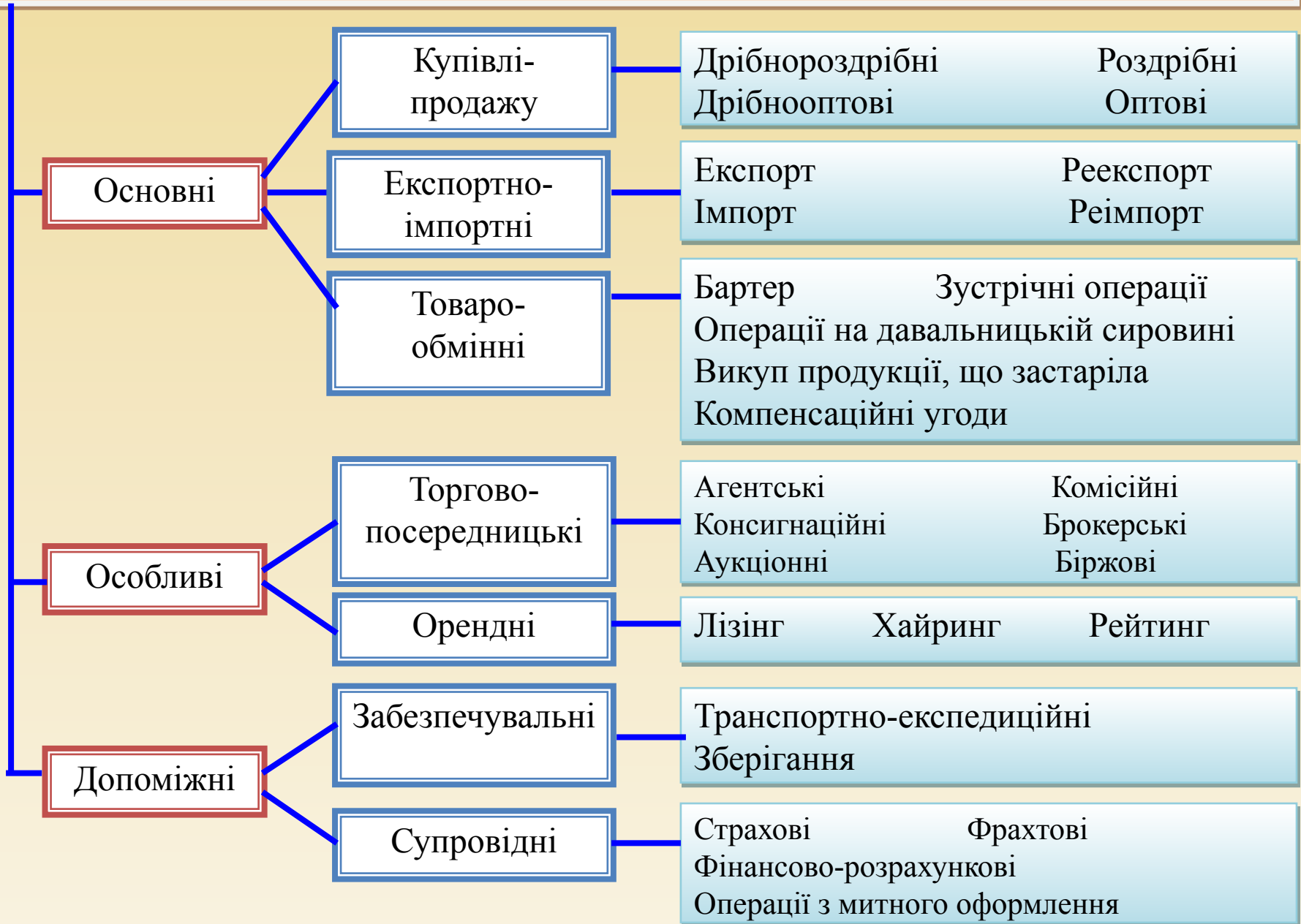
Комерційний процес – це послідовне виконання операцій, що забезпечують організаційні, економічні, соціальні, правові аспекти товарно-грошового обміну.

Комерційний процес за своєю суттю є триєдиним актом:

- ❑ *організаційним*, під час якого здійснюється обмін товару і послуги на платіжні засоби;
- ❑ *економічним*, який зумовлює зміну форм вартості в процесі обміну і фіксує завершення процесу обміну;
- ❑ *правовим*, що регулює правила товарно-грошового обміну та фіксує перехід права власності на товар.

Комерційна операція являє собою сукупність прийомів і способів, що забезпечують функціонування різних стадій товарно-грошового обміну.

КОМЕРЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ (I)

КОМЕРЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ (II)

Склад суб'єктів ринку

Внутрішні

Локальні
Внутрішньо-регіональні
Міжрегіональні

Зовнішні

Міжнародні

Споживчі товари

Непродовольчі товари
Продовольчі товари
Лікарські товари

Товари виробничого призначення

Сировина
Нерухомість
Засоби виробництва

Напівфабрикати
Предмети праці

Характер об'єкта купівлі-продажу

Інтелектуальна власність

Ліцензії
«Ноу-хау»
Патенти

Послуги

Побутові
Інжиніринг
Соціальні

Сервісні
Консалтинг
Соціально-культурні

Структура комерційної діяльності - це сукупність взаємопов'язаних елементів, які взаємодіють відповідно до загально визнаних принципів.

Основними елементами комерційної роботи в класичному розумінні є:

- ❑ вивчення купівельного попиту та кон'юнктури торгівлі;
- ❑ визначення обсягів і складання замовлень на виробництво та постачання партій товарів;
- ❑ розробка та укладання договорів постачання;
- ❑ організація оптових закупівель і продажу – оптовими та роздрібними торговельними підприємствами;
- ❑ рекламна та інформаційна діяльність у процесі реалізації та закупівлі товарів.

Структура комерційної діяльності

№ з/п	I блок : Виробництво – Оптова торгівля	№ з/п	II блок: Оптова торгівля – роздрібна торгівля	№ з/п	III блок: Роздрібна торгівля – сфера споживання
1.	Визначення потреб у товарах і послугах	7.	Розробка асортиментної політики і формування асортименту на оптових підприємствах	12.	Формування асортименту в роздрібній торгівлі
2.	Пошук і вибір конкуренто-спроможних постачальників	8.	Оперативне маневрування запасами і ресурсами	13.	Використання ефективних методів оптового продажу товарів
3.	Організація системи зв’ язків і формування товарних ресурсів	9.	Вибір каналів і форм оптового продажу товарів	14.	Надання комплексу торго-вельних послуг покупцям
4.	Визначення ефективних форм і організація оптових закупівель товарів	10.	Організація товаропостачання роздрібної мережі	15.	Комбінування торговельної та неторговельної діяльності
5.	Оптимізація товаропросування	11.	Організація системи послуг і надання їх оптовим покупцям		
6.	Облік і контроль за надходженням товарів				
16.	Виконання комерційно-посередницьких операцій				
17.	Проведення рекламних заходів				

Принципи – це вихідні положення, основні правила, які відображають природу комерційної діяльності й визначають особливості її організації на ринку товарів і послуг

**ОСНОВНІ
ПРИНЦИПИ
КОМЕРЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

економічної свободи

конкурентоспроможності

адаптивності

ризикованості

ефективності

**ЗОВНІШНІ
ЧИННИКИ
ВПЛИВУ
НА
КОМЕРЦІЙНУ
ДІЯЛЬНІСТЬ**

Лібералізація та тенденції розвитку економіки

Ступінь розвитку товарно-грошових відносини

Рівень доходів населення, темпи їх зростання

Система оподаткування та фінансування

Законодавча база, її стабільність і лояльність до бізнесу

Ступінь сприяння зовнішнього середовища розвитку КД

Ступінь різноманітності організаційно-правових форм

Тенденції розвитку зовнішньоекономічних зв'язків

**ВНУТРІШНІ
ЧИННИКИ
ВПЛИВУ
НА
КОМЕРЦІЙНУ
ДІЯЛЬНІСТЬ**

Ступінь ефективності та адаптації до реальних умов форм і методів роботи з суб'єктами комерційних відносин і споживачами

Масштаби КД

Структура комерційного апарату, його кваліфікація, результативність роботи

Ефективність комерційної стратегії

Інноваційність комерційних рішень

Використання сучасних досягнень, передового досвіду при організації комерційної роботи

ЕТАПИ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначення об'єктів і суб'єктів КД

Виявлення постачальників товарів і встановлення з ними господарських зв'язків

Комерційна робота з організації оптових закупівель товарів

Організація товаропросування, товаропостачання роздрібно-торговельної мережі

Формування асортименту товарів у каналах товаропросування

Комерційна робота у процесі оптового та роздрібного продажу товарів

Внутрішньофірмове планування організації комерційно-посередницької діяльності

Визначення ефекту від комерційної діяльності

Мінімізація комерційного ризику

Класифікація суб'єктів комерційної діяльності

Класифікаційна ознака	Вид суб'єкта комерційної діяльності
Статус суб'єкта комерційної діяльності	Юридичні особи
	Фізичні особи
Форма власності	Приватне підприємство
	Колективне підприємство
	Комунальне підприємство
	Державне підприємство
	Підприємство, засноване на змішаній формі власності
	Підприємство з іноземними інвестиціями
Спосіб утворення та формування статутного фонду	Унітарне підприємство
	Корпоративне підприємство
Розмір	Велике підприємство
	Середнє підприємство
	Мале підприємство
	Мікропідприємство
Господарські товариства	Акціонерне
	З додатковою відповідальністю
	З обмеженою відповідальністю
	Повне
Об'єднання підприємств	Командитне
	Господарське об'єднання
	Асоціація
	Корпорація
	Консорціум
	Концерн

Класифікація суб'єктів комерційної діяльності

Ознаки	Види та типи суб'єктів
Юридичний статус	Юридична особа Неюридична особа Фізична-особа – підприємець
Організаційно-правова форма	Порості: підприємства, товариства, кооперативи. Складні: асоціації, спілки, корпорації, холдинги, транснаціональні компанії
Форма власності	Державна, колективна, приватна, змішана
Призначення (функції)	У сфері роздрібно́ї торгівлі: магазини, аптеки, підприємства громадського харчування, побутового обслуговування населення
	У сфері оптової торгівлі: оптові бази, оптово-роздрібні підприємства, дистриб'ютори, оптові продовольчі ринки
	У сфері торговельного посередництва: біржі, аукціони, агентські фірми, консигнатори, брокерські контори, стопісти, фектори, лізингові компанії
Правове становище	Резиденти, нерезиденти

Товар – продукт виробничо-екологічної діяльності або природне багатство, яке має вартість і обмінюється на ринку в грошовій формі.

Товари широкого вжитку служать для задоволення власних і сімейних потреб споживачів.

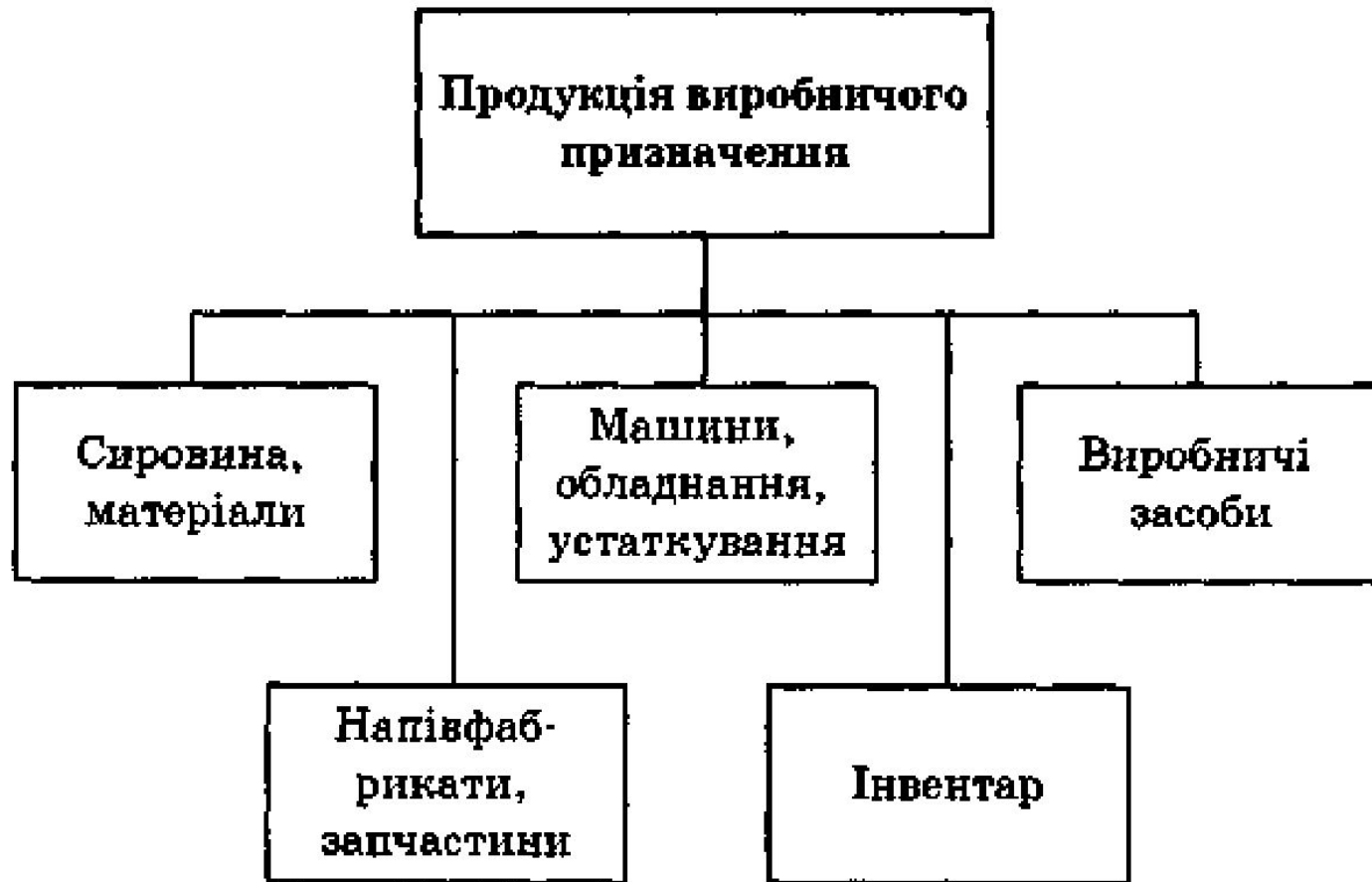
Товари виробничого призначення мають такі особливості:

- використовуються у сфері виробничого споживання;
- переносять свою вартість повністю або частково на готовий продукт у процесі виробництва;
- відрізняються надзвичайно широкою і складною номенклатурою.

Послуга – це товар, який реально виявляється у формі діяльності, роботи, тобто не в матеріально-речовій формі, суттєво відрізняється від матеріального товару своїми особливостями:

- невідчутністю;
- невіддільністю;
- непостійністю;
- недовговічністю.

Класифікація продукції виробничого призначення

Блокова систематизація послуг

